

नायं हंति न हन्यत इत्युक्तं तत्र न हन्यत इत्येतदुपपादयति तत्र स्थेनैव द्वितीयेन मंत्रेण न जायत इति अयं आत्मा कदाचित् न जायते अभिनवो नोत्पद्यते न वा भ्रियते निरन्वयौ न नश्यति तार्किकाभिमतघटवत् तत्र क्रमेण हेतुद्वयं अजो नित्य इति अजत्वान्न जायते नित्यत्वाच्च न वा भ्रियत इत्यर्थः अस्तु तर्हि क्षणिकविज्ञानधारारूपः तस्या विज्ञानवादिभिरजत्व नित्यत्वाभ्युपगमादित्याशंक्याह भूत्वा भवितावानभूय इति अयं भ्रियते अयं भूत्वा भूयो भवितान भूयोऽसकृत् भूत्वा भवितेति भवनक्रियाद्वयस्य क्त्वाप्रत्ययोक्तं समानकर्तृत्वं धारैक्याभिप्रायेण भूत्वैव भविता न तु भूत्वा स्थित्वा विनश्यति तार्किकाणां हि विज्ञानं उत्पत्तिस्थितिनाशक्षणव्यापित्वा त्रिषु क्षणावस्थायि विज्ञानवादिनां तु पूर्वस्य नाशक्षण एवोत्तरस्योत्पत्तिक्षणः स एव तस्य स्थितिक्षणश्चेति क्षणिकत्वा द्विज्ञानानां भवनक्रियाद्वयस्याव्यवधानाद्भूत्वा भवितेत्युक्तं तादृशोपपत्तिरयं यतः शाश्वतः शाश्वदेकरूपः यो हं बाल्ये पितरावन्वभूवं सो हं स्थाविरे प्रणम्य ननु भवामीति बाल्यस्थाविरयो रालम्ब्य प्रत्यभिज्ञानात् न च सादृश्यात् प्रत्यभिज्ञानं सादृश्यमहीतुः स्थिरस्याभावात् यद्वा जन्ममरणहीनोऽपि धर्मांतरविशिष्टः पूर्वभूत्वा पुनर्धर्मांतरविशिष्टो भविता इत्यपि न भूत्वैव भवितान्वत् भूत्वेति योजना आर्हता हि शरीरपरिमाणमात्मानमभ्युपगच्छंतो नित्यस्यैवात्मनः क्रमेण व्युत्क्रमेण वामशकमनुजमतंगजशरीरप्राप्तौ प

न जायते भ्रियते वा कदाचिन्नायं भूत्वा भवितावानभूयः ॥ अजो नित्यः शाश्वतो यं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे ॥ २० ॥

रिमाणभेदं मन्यमाना भूतस्यैवात्मनो विशेषणी भूतपरिमाणभवनदौ पचारिकं भवनमभ्युपगच्छंतितदपि न शाश्वतत्वादेव उपचयापचयवतो मध्यमपरिमाणस्य वस्तुनो नित्यत्वायोगात् अनेनैव सुखदुःखादिधर्मांतरोत्पत्त्यात्मनो भाक्तं भूत्वा भवनं प्रत्याख्येयं न हि दुःखादिधर्मिणः स्थनाशमंतरेणात्यंतिकदुःखोच्छेदः संभवति घटादौ यावद्गुणनाशादर्शनात् नन्वजत्वं नित्यत्वं शाश्वतत्वं चाकाशोपपत्तिरत आह पुराण इति पुरा अयं न भूत्वा अनुत्पद्यन् भविता घटादिवदतो न जायते अथवानजः पूर्वावयित्वं न जायते न वा भ्रियत इति यतो भूत्वा अभविता घटवद्विनाशीन अतो न भ्रियत इति शाश्वतः पुराण इत्येताभ्यामुपचयापचयौ निषिध्यते इति न हन्यते न विपरिणम्यत इति च व्याख्यातं केचिदेवमाहुः न जायते भ्रियत इति प्रतिज्ञा कदाचिदित्यादिना तस्या उपपादनं अज इत्यादिरुपसंहार इति ॥ २० ॥